

Model medezeggenschapsregelingen

Ga naar:

→ **Model medezeggenschapsregeling cliëntenraad**

voor het instellen van een raad voor een groep cliënten of als voor de hele organisatie één cliëntenraad wordt ingesteld.

of:

→ **Model medezeggenschapsregeling centrale cliëntenraad**

voor het instellen van een centrale cliëntenraad als er meerdere (lokale/decentrale) cliëntenraden ingesteld zijn.

Vooraf

De Wmcz 2018 introduceert een nieuw begrip: de medezeggenschapsregeling. Een cliëntenraad wordt ingesteld op basis van een medezeggenschapsregeling. In de medezeggenschapsregeling staat onder andere hoe de cliëntenraad wordt samengesteld. Daarbij komt in ieder geval aan de orde:

- hoeveel leden de cliëntenraad heeft;
- wie lid van de cliëntenraad kan worden;
- hoe leden van de cliëntenraad benoemd worden;
- hoe leden van de cliëntenraad ontslagen worden;
- hoelang leden in de cliëntenraad zitting hebben.

Naast de samenstelling van de cliëntenraad wordt in de medezeggenschapsregeling ook geregeld:

- hoe de zorgaanbieder de cliëntenraad betreft bij de voorbereiding van een aantal belangrijke besluiten;
- hoe de bevoegdheden zijn verdeeld als binnen een zorgorganisatie meerdere cliëntenraden zijn ingesteld;
- hoe ervoor wordt gezorgd dat de informatie die de zorgaanbieder aan de cliëntenraad verstrekt begrijpelijk is voor de cliëntenraad.

De Wmcz 2018 noemt de onderwerpen die geregeld moeten worden, maar geeft veel ruimte om dat op een manier te doen die het beste aansluit bij de wensen van cliënten. In deze modelmedezeggenschapsregeling komt ieder onderwerp aan de orde dat op grond van de Wmcz 2018 in een medezeggenschapsregeling moet worden geregeld. Dit model geeft aan hoe dat zou kunnen, niet hoe het moet. Soms worden in dit model keuzemogelijkheden genoemd. Ook als dat niet het geval is, kunnen zorgorganisaties en cliëntenraden uiteraard eigen keuzes maken.

Aan de onderwerpen die op grond van de Wmcz 2018 in ieder geval geregeld moeten worden, zijn in deze modelmedezeggenschapsregeling vijf onderwerpen toegevoegd:

- de gang van zaken bij het overleg tussen de zorgaanbieder en de cliëntenraad;
- een waarborg tegen benadeling van leden van de cliëntenraad;
- jaarlijkse bespreking van de faciliteiten en van de kosten die nodig zijn voor uitvoering van de werkzaamheden van de cliëntenraad;
- een bepaling over inspraak van cliënten en verwanten;
- een bepaling over evaluatie van de medezeggenschapsregeling.

Voor het goed functioneren van de cliëntenraad is van belang dat deze onderwerpen geregeld worden. Ook hier geldt dat afgeweken kan worden van de bepalingen die in dit model staan.

Deze modelregeling bestaat uit twee delen, een deel voor een cliëntenraad en een deel voor een centrale cliëntenraad. Het deel voor de cliëntenraad kan gebruikt worden als een raad wordt ingesteld voor een groep cliënten of als voor de hele organisatie één cliëntenraad wordt ingesteld. Worden meerdere (lokale/decentrale) cliëntenraden ingesteld, dan kan op basis van het tweede deel van de modelregeling tevens een centrale cliëntenraad worden ingesteld. Deze behartigt de gemeenschappelijke belangen van alle cliënten van een zorgaanbieder. Instelling van een centrale cliëntenraad is niet verplicht, ook een keuze voor bijvoorbeeld een centrale raad Wonen en een centrale raad Dagbesteding is mogelijk. Als gekozen wordt voor het instellen van raden op niveaus tussen centraal en decentraal niveau (bijvoorbeeld voor regio's of divisies), kan op basis van de modelregeling voor centrale cliëntenraden een medezeggenschapsregeling voor die raden worden opgesteld.

Met deze model-medezeggenschapsregelingen willen de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), KansPlus (het belangennetwerk verstandelijk gehandicapten) en het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR) gezamenlijk een bijdrage leveren aan inspirerende medezeggenschap in de gehandicaptenzorg.

Medezeggenschap komt het beste tot zijn recht in een cultuur waarin cliënten en hun naasten ervaren dat het belangrijk is dat zij meedoen aan de besluitvorming. Om dat te bereiken is een uitnodigende en stimulerende opstelling van bestuurders en professionals heel belangrijk. Deze medezeggenschapsregeling is bedoelt om bij te dragen aan de ontwikkeling van zo'n cultuur.

Goed functionerende medezeggenschap is nodig om de juiste besluiten te nemen en draagt bij aan verbetering van de kwaliteit van zorg aan de cliënten.

INHOUD

Hoofdstuk 1	Algemeen	4
Hoofdstuk 2	Samenstelling cliëntenraad	5
Hoofdstuk 3	Overleg zorgaanbieder/cliëntenraad	11
Hoofdstuk 4	Bevoegdheden en rol bij voorbereiding besluiten	13
Hoofdstuk 5	Commissie van vertrouwenslieden	16
Hoofdstuk 6	Inspraak cliënten en verwanten	17
Hoofdstuk 7	Evaluatie, vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling	18

Op het linkerdeel van de pagina staan de artikelen van de modelregeling en op het rechterdeel, dit deel, de toelichting hierop en voorbeelden.

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze medezeggenschapsregeling wordt verstaan onder:

- a. **zorgaanbieder:**
(naam zorgorganisatie);
- b. **cliënten:**
natuurlijke personen ten behoeve van wie (naam van - onderdeel van - de organisatie waarvoor de cliëntenraad is ingesteld) werkzaam is;
- c. **verwanten:**
vertegenwoordiger(s) van een cliënt en andere personen die duurzaam betrokken zijn bij een cliënt.

Artikel 2. Instelling van de cliëntenraad

1. (naam zorgaanbieder) stelt een cliëntenraad in voor de cliënten van (naam van - onderdeel van - de organisatie).
2. De cliëntenraad behartigt de gemeenschappelijke belangen van de cliënten van (naam van - onderdeel van - de organisatie).

Toelichting artikel 1 Begripsbepalingen

Enkele begrippen die veel gebruikt worden in deze modelregeling, worden hier gedefinieerd.

De definitie van **cliënten** is overgenomen uit de Wmcz 2018.

In de Wmcz 2018 wordt het begrip vertegenwoordigers gebruikt, maar de wet geeft geen definitie van dit begrip. Uit de toelichting bij de Wmcz 2018 blijkt dat niet beoogd is om dit begrip te beperken tot personen die formeel bevoegd zijn om een cliënt te vertegenwoordigen. In dit model wordt daarom de term **verwanten** gebruikt. Daaronder vallen niet alleen vertegenwoordigers van cliënten, maar ook andere personen die een duurzame band hebben met een cliënt. Ook de term naasten zou in dit verband gebruikt kunnen worden.

Toelichting artikel 2 Instelling van een cliëntenraad

In artikel 2 wordt geregeld voor welke **groep cliënten** de cliëntenraad wordt ingesteld. Dat kunnen bijvoorbeeld de cliënten zijn die wonen in een bepaalde locatie. In hoofdstuk 3 van de Handreiking Wmcz 2018 wordt ingegaan op de vraag voor welke groepen cliënten een cliëntenraad wordt ingesteld.

De **taak** van de cliëntenraad is in de Wmcz 2018 beschreven, deze taakbeschrijving is in artikel 2 overgenomen.

Artikel 3 Samenstelling cliëntenraad

Lid 1, mogelijkheid a. Aantal leden zonder zetelverdeling

1. De cliëntenraad heeft x leden.

Lid 1, mogelijkheid b. Aantal leden met zetelverdeling subgroepen cliënten

1. De cliëntenraad heeft x leden, van wie ten minste x leden (subgroep cliënten voor wie de cliëntenraad is ingesteld) vertegenwoordigen en ten minste x leden (subgroep cliënten voor wie de cliëntenraad is ingesteld) vertegenwoordigen.

Lid 1, mogelijkheid c. Aantal leden met zetelverdeling cliënten/verwanten

1. De cliëntenraad heeft x leden, van wie ten minste x cliënten zijn en ten minste x verwanten zijn.
2. Als de cliëntenraad gedurende zes maanden minder dan drie leden heeft, heeft de cliëntenraad zich op. De zorgaanbieder start binnen een jaar na opheffing van de cliëntenraad een wervings- en selectieprocedure om een nieuwe cliëntenraad in te stellen.

Artikel 4 Instelling van de cliëntenraad

1. De zorgaanbieder stelt in overleg met cliënten/verwanten/organisatie van cliënten (*) een profielschets op van leden van de cliëntenraad.
2. De zorgaanbieder informeert cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) over de instelling van de cliëntenraad en nodigt hen uit zich kandidaat te stellen.

(*) schrappen wat niet van toepassing is.

Toelichting artikel 3 Samenstelling van de cliëntenraad

De Wmcz 2018 geeft veel ruimte om te regelen hoe een cliëntenraad wordt samengesteld. De wet stelt alleen als voorwaarde dat een cliëntenraad die op basis van de medezeggenschapsregeling wordt ingesteld, representatief is voor de cliënten voor wie de raad wordt ingesteld en in staat is om de gemeenschappelijk belangen van de cliënten te behartigen.

In dit artikel wordt bepaald hoeveel leden de cliëntenraad heeft. Als vuistregel kan ervan worden uitgegaan dat een cliëntenraad drie tot zeven leden heeft. Dit kunnen cliënten zijn of verwanten of een combinatie van cliënten en verwanten.

Naar keuze kan een zetelverdeling worden opgenomen in de regeling. Hierdoor wordt gewaarborgd dat eventuele subgroepen van de groep cliënten voor wie de cliëntenraad is ingesteld, in de raad vertegenwoordigd zijn (optie b) of dat een gewenste verhouding tussen het aantal cliënten en het aantal verwanten wordt gerealiseerd (optie c).

In dit artikel wordt verder bepaald dat een cliëntenraad zich opheft als het niet lukt om binnen zes maanden ten minste het minimumaantal leden voor de cliëntenraad te werven. Een raad die nog maar uit één of twee leden bestaat, kan niet meer geacht worden representatief te zijn en de belangen van de cliënten voldoende te behartigen.

Toelichting Artikel 4 Instelling van de cliëntenraad

Profielschets

Voor de werving van leden van de cliëntenraad is het van belang duidelijk te maken wat van een lid van de cliëntenraad verwacht wordt. Daarom wordt in deze modelregeling bepaald dat een profielschets wordt opgesteld. [Lees verder](#)

Samenwerking cliënten en verwanten

Bij het nadenken over de samenstelling van de cliëntenraad is het belangrijk dat recht

3. De zorgaanbieder stelt een commissie in die kandidaten voor het lidmaatschap van de cliëntenraad uitnodigt voor een gesprek en op basis van de profielschets beoordeelt of zij geschikt zijn voor de cliëntenraad. Cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) maken deel uit van deze commissie.

(*) schrappen wat niet van toepassing is.

Lid 4, mogelijkheid a. Benoeming door de zorgaanbieder

4. De commissie draagt kandidaten ter benoeming in de cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder benoemt de voorgedragen kandidaat, tenzij deze niet voldoet aan de profielschets of de cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een kandidaat niet te benoemen, bespreekt hij dit eerst met de commissie.

Lid 4, mogelijkheid b. Benoeming door de cliënten/verwanten

4. De commissie draagt kandidaten ter benoeming in de cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder onderschrijft de voordracht, tenzij de voorgedragen kandidaat niet voldoet aan de profielschets of de cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een voordracht niet te onderschrijven, bespreekt hij dit eerst met de commissie. Als de zorgaanbieder de voordracht onderschrijft, dragen de commissie en de zorgaanbieder de kandidaat ter benoeming voor aan de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) tijdens een bijeenkomst waarvoor de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) worden uitgenodigd. De cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) beslissen met meerderheid van stemmen over de voordracht.

(*) afhankelijk van de keuze die gemaakt is ten aanzien van de samenstelling van de cliëntenraad, schrappen wat niet van toepassing is.

gedaan wordt aan het uitgangspunt dat cliënten zoveel als mogelijk zelf deelnemen aan het werk van de cliëntenraad, maar tevens voldaan wordt aan de wettelijke eis dat de cliëntenraad in zijn geheel zo is samengesteld dat de raad in staat kan worden geacht de belangen van cliënten te behartigen en representatief is voor de cliënten. Per cliëntenraad wordt daarom vastgesteld welk aandeel van de cliënten zelf verwacht mag worden en voor welk aandeel zij verwanten kunnen hebben. [Lees verder>](#)

Openbare werving

Op basis van de profielschets vindt een openbare werving plaats. De modelregeling voorziet in de instelling van een commissie die beoordeelt of de kandidaten voldoen aan de profielschets. [Lees verder>](#)

Bestaande cliëntenraden

Voor leden van een zittende cliëntenraad brengt de overgang naar de Wmcz 2018 dus geen veranderingen met zich mee. Hun zittingstermijn blijft ongewijzigd en als zij herbenoembaar zouden zijn geweest volgens het instellingsbesluit dat op basis van de oude wet is vastgesteld, zijn zij (eenmaal) herbenoembaar op basis van de nieuwe medezeggenschapsregeling.

Als deze modelregeling wordt gebruikt voor een zittende raad kan de tekst van artikel 5 worden vervangen door de volgende tekst:

1. De leden van een cliëntenraad die op basis van de Wmcz is ingesteld voor de groep cliënten waarvoor op basis van deze medezeggenschapsregeling een cliëntenraad wordt ingesteld, worden geacht benoemd te zijn tot lid van de cliëntenraad op basis van deze medezeggenschapsregeling.
2. De zittingstermijn van de leden van de cliëntenraad die op grond van lid 1 benoemd zijn, eindigt op het moment waarop hun zittingstermijn in de cliëntenraad die op basis van de Wmcz was ingesteld, geëindigd zou zijn. Als zij in de cliëntenraad die op basis van de Wmcz was ingesteld herbenoembaar zouden zijn geweest, zijn zij op basis van deze medezeggenschapsregeling eenmaal herbenoembaar.

Artikel 5 Zittingstermijn

1. Leden van de cliëntenraad worden benoemd voor vier jaar en kunnen eenmaal aansluitend herbenoemd worden.
2. De cliëntenraad en de zorgaanbieder houden een overzicht bij waarop staat:
 - a. wanneer de leden benoemd zijn;
 - b. wanneer de zittingstermijn van de leden afloopt;
 - c. welke leden herbenoembaar zijn;
 - d. als een lid herbenoembaar is, is tevens aangegeven wanneer de procedure voor herbenoeming start;
 - e. als een lid niet herbenoembaar is, is tevens aangegeven wanneer de procedure voor werving van een opvolger start.
3. Vier maanden voor het einde van de zittingstermijn van een lid van de cliëntenraad dat voor herbenoeming in aanmerking komt, wordt hem gevraagd of hij herbenoemd wil worden. Is dat het geval, dan beslist de cliëntenraad met meerderheid van stemmen over diens herbenoeming. Is dat niet het geval, dan wordt een wervingsprocedure gestart, zodat tijdig in de komende vacature kan worden voorzien.

Artikel 6 Werving en selectie bij vacatures

1. De cliëntenraad en de zorgaanbieder stellen in onderling overleg een profielschets op van leden van de cliëntenraad.
2. De cliëntenraad informeert cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) over iedere vacature in de cliëntenraad en nodigt hen uit zich kandidaat te stellen. De zorgaanbieder verleent hieraan op verzoek van de cliëntenraad zijn medewerking.
3. De cliëntenraad nodigt kandidaten uit voor een gesprek en beoordeelt op basis van de profielschets of zij geschikt zijn voor de cliëntenraad.

Lid 4, mogelijkheid a. Benoeming door de zorgaanbieder

4. De cliëntenraad draagt een kandidaat ter benoeming voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder benoemt de voorgedragen kandidaat, tenzij deze niet voldoet aan de profielschets of de cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze

Toelichting artikel 5 Zittingstermijn

Dit artikel regelt de zittingstermijn van leden van de cliëntenraad. In dit model is uitgegaan van een zittingstermijn van vier jaar, met de mogelijkheid om één keer aansluitend herbenoemd te worden. Na acht jaar verlaat een cliëntenraadslid dus de raad. Na een periode geen lid van de raad geweest te zijn, kan hij opnieuw worden benoemd en herbenoemd. Het staat organisaties uiteraard vrij om ervoor te kiezen de mogelijkheid van herbenoeming niet te beperken tot één keer.

Ook is geregeld hoe over herbenoeming van leden van de cliëntenraad wordt besloten. Om te bewaken dat op tijd wordt begonnen met de procedure om te voorzien in vacatures in de cliëntenraad, is bepaald dat de raad en de zorgaanbieder een overzicht bijhouden van de zittingstermijnen van de leden van de cliëntenraad. In de tekst is uitgegaan van herbenoeming door de cliëntenraad. Als leden van de cliëntenraad worden benoemd door de cliënten of hun verwanten (zie mogelijkheid b van het vierde lid van artikel 6), kan deze tekst worden aangepast, zodat zij ook over herbenoeming beslissen.

Toelichting artikel 6 Werving en selectie bij vacatures

Bij vacatures in de cliëntenraad worden nieuwe leden geworven op dezelfde manier als bij de instelling van de cliëntenraad (zie artikel 4), waarbij de cliëntenraad de rol heeft van de commissie die de benoeming van de eerste cliëntenraad heeft voorbereid. Als in de cliëntenraad een plaats vrijkomt, maakt de cliëntenraad dit bekend aan iedereen die in de cliëntenraad benoemd kan worden. Afhankelijk van de keuze die in artikel 2 is gemaakt, zijn dit de cliënten, hun verwanten of zowel de cliënten als hun verwanten. De zorgaanbieder is de cliëntenraad desgevraagd behulpzaam bij het bekendmaken van een vacature.

medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een kandidaat niet te benoemen, bespreekt hij dit eerst met de cliëntenraad.

Lid 4, mogelijkheid b. Benoeming door de cliënten/verwanten

4. De cliëntenraad draagt een kandidaat voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder onderschrijft de voordracht, tenzij de voorgedragen kandidaat niet voldoet aan de profielschets of de cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een voordracht niet te onderschrijven, bespreekt hij dit eerst met de cliëntenraad.

Als de zorgaanbieder de voordracht onderschrijft, dragen de cliëntenraad en de zorgaanbieder de kandidaat ter benoeming voor aan de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) tijdens een bijeenkomst waarvoor de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) worden uitgenodigd. De cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) beslissen met meerderheid van stemmen over de voordracht.

(*) afhankelijk van de keuze ten aanzien van de samenstelling van de cliëntenraad die gemaakt is in artikel 2, schrappen wat niet van toepassing is.

Artikel 7 Einde lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de cliëntenraad eindigt door:
 - a. verloop van de zittingstermijn;
 - b. opzegging van het lidmaatschap door het lid;
 - c. ontslag door de cliëntenraad conform lid 2;
 - d. ontslag door de zorgaanbieder conform lid 3;
 - e. beëindiging van de zorgovereenkomst met de zorgaanbieder, als het een cliënt betreft;
 - f. binnen vier maanden na beëindiging van de zorgovereenkomst tussen de cliënt en de zorgaanbieder, als het een verwant betreft.

Toelichting artikel 7 Einde lidmaatschap

De Wmcz 2018 bepaalt dat in de medezeggenschapsregeling het ontslag van leden van de cliëntenraad wordt geregeld. In vergelijking met de Wmcz is dat een nieuw element. Op basis van de Wmcz werd het ontslag van leden van de cliëntenraad doorgaans in het huishoudelijk reglement van de cliëntenraad geregeld.

De cliëntenraad kan besluiten een lid te ontslaan als voortzetting van het lidmaatschap redelijkerwijs niet van de cliëntenraad gevraagd kan worden. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als iemand structureel zijn taken niet uitvoert of als iemand de samenwerking binnen de cliëntenraad ernstig bemoeilijkt. Een besluit tot ontslag wordt pas genomen nadat de betrokkene is geschorst. De periode van schorsing is bedoeld om beide partijen gelegenheid te geven om een oplossing te vinden waardoor het lidmaatschap van de

2. De cliëntenraad kan besluiten een lid van de cliëntenraad te ontslaan als de cliëntenraad van mening is dat voortzetting van het lidmaatschap redelijkerwijs niet van de raad gevraagd kan worden. De cliëntenraad ontslaat een lid van de cliëntenraad niet dan nadat hij het desbetreffende lid schriftelijk en gemotiveerd heeft laten weten waarom hij voornemens is het desbetreffende lid te ontslaan en hij het desbetreffende lid ten minste twee weken gelegenheid heeft gegeven zijn mening kenbaar te maken over het voorgenomen ontslag. Een besluit om een lid van de cliëntenraad te ontslaan, wordt genomen met een meerderheid van twee derde van de stemmen.
3. De zorgaanbieder kan een lid van de cliëntenraad ontslaan als hij van mening is dat voortzetting van het lidmaatschap redelijkerwijs niet van hem gevraagd kan worden. De zorgaanbieder ontslaat een lid van de cliëntenraad niet dan nadat hij het desbetreffende lid en de cliëntenraad schriftelijk en gemotiveerd heeft laten weten waarom hij voornemens is het desbetreffende lid te ontslaan en hij het desbetreffende lid en de cliëntenraad ten minste twee weken gelegenheid heeft gegeven ieder hun mening kenbaar te maken over het voorgenomen ontslag.

cliëntenraad voortgezet kan worden. Lukt dat, dan wordt de schorsing opgeheven. Lukt dat niet dan besluit de cliëntenraad tot ontslag.

Ook de zorgaanbieder kan een lid van de cliëntenraad ontslaan als voortzetting van het lidmaatschap niet van hem gevraagd kan worden. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als iemand zich schuldig maakt aan strafbare feiten of bij grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van cliënten, leden van de cliëntenraad of medewerkers van de zorgaanbieder. Een kritische opstelling in de cliëntenraad is geen reden om een lid van de cliëntenraad te ontslaan.

Ook de zorgaanbieder besluit pas tot ontslag nadat de betrokkene is geschorst. De periode van schorsing is bedoeld om beide partijen gelegenheid te geven om een oplossing te vinden waardoor het lidmaatschap van de cliëntenraad voortgezet kan worden. Ook de cliëntenraad kan hierbij een rol vervullen. Wordt een oplossing gevonden, dan wordt de schorsing opgeheven. Lukt dat niet, dan besluit de zorgaanbieder tot ontslag.

Voordat de cliëntenraad of de zorgaanbieder besluit tot schorsing of ontslag van een lid van de cliëntenraad, stelt hij de betrokkene in de gelegenheid zijn mening hierover te geven.

Artikel 7 heeft betrekking op ontslag van een lid van de cliëntenraad, niet op ontbinding van de hele cliëntenraad. Ontbinding van de cliëntenraad is in de Wmcz 2018 geregeld en hoeft daarom niet in de medezeggenschapsregeling geregeld te worden. Zie voor ontbinding van de cliëntenraad hoofdstuk 16 van de Handreiking Wmcz 2018.

In artikel 7 worden ook de andere manieren waarop het lidmaatschap van de cliëntenraad eindigt opgesomd. Als een cliënt lid is van de cliëntenraad eindigt zijn lidmaatschap als de zorgovereenkomst met de zorgaanbieder eindigt. Een verwant kan in die situatie nog maximaal vier maanden lid van de cliëntenraad blijven.

Artikel 8 Deelraden

1. Indien de cliëntenraad bestaat uit cliënten en verwanten is de raad bevoegd twee deelraden in te stellen waarvan de cliënten, respectievelijk de verwanten deel uitmaken.

Lid 2, mogelijkheid a. Werkwijze deelraden, regie deelraad cliënten

2. De cliëntenraad regelt in zijn huishoudelijk reglement de werkwijze van en rolverdeling tussen de deelraden. De zorgaanbieder legt advies- en instemmingsaanvragen voor aan de deelraad cliënten. De deelraad cliënten beslist of de aanvraag behandeld wordt door één van de deelraden of door de hele raad.

Lid 2, mogelijkheid b. Werkwijze deelraden, regie cliëntenraad

2. De cliëntenraad regelt in zijn huishoudelijk reglement de werkwijze van en rolverdeling tussen de deelraden. De zorgaanbieder legt advies- en instemmingsaanvragen voor aan de cliëntenraad. De cliëntenraad beslist of de aanvraag wordt behandeld door een van de deelraden of door de hele raad.

Toelichting artikel 8 Deelraden

Een cliëntenraad kan deelraden instellen. De raad wordt dan niet gesplitst, maar bestaat uit onderdelen die een gedeelte van de taak van de raad voor hun rekening kunnen nemen. In de modelregeling worden een deelraad cliënten en een deelraad verwanten genoemd. Ook andere onderverdelingen zijn mogelijk. Als deelraden worden ingesteld, regelt de cliëntenraad in zijn huishoudelijke reglement wat de deelraden doen en wat gezamenlijk in de cliëntenraad wordt gedaan.

In de modelregeling worden twee opties gegeven voor de werkwijze bij het behandelen van advies- of instemmingsaanvragen. In de ene optie heeft de deelraad cliënten hierbij de regie, in de andere optie heeft de cliëntenraad de regie.

Artikel 9 Overlegvergadering

1. De zorgaanbieder en de cliëntenraad overleggen minimaal vier keer per jaar met elkaar. Zo'n overleg tussen de zorgaanbieder en de cliëntenraad wordt een overlegvergadering genoemd.
2. De zorgaanbieder en de cliëntenraad houden een overlegvergadering binnen twee weken nadat de cliëntenraad of de zorgaanbieder hierom gevraagd heeft.

Artikel 10 Deelnemers aan de overlegvergadering

1. Namens de zorgaanbieder neemt (functie van degene die namens de zorgaanbieder deelneemt aan de overlegvergadering) deel aan de overlegvergadering.
2. De cliëntenraad neemt tijdens een overlegvergadering geen besluiten als minder dan de helft van het aantal leden van de cliëntenraad aanwezig is.
3. Overlegvergaderingen worden voorgezeten door:
 - Optie a
de voorzitter van de cliëntenraad.
 - Optie b
degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt.
 - Optie c
beurtelings de voorzitter van de cliëntenraad en degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt.
4. De ondersteuner van de cliëntenraad is secretaris van de overlegvergadering en heeft tijdens de overlegvergadering een adviserende stem.

Artikel 11 Agenda en verslag

1. De ondersteuner van de cliëntenraad stelt, in overleg met de voorzitter van de cliëntenraad en degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt, de conceptagenda op voor de overlegvergadering. De agenda wordt vastgesteld door de overlegvergadering.

Toelichting artikel 9, 10 en 11 Overleg zorgaanbieder/cliëntenraad

Deze drie artikelen voorzien in een basale regeling van het overleg tussen zorgaanbieder en cliëntenraad. Het is wettelijk niet verplicht om dit overleg in de medezeggenschapsregeling te regelen.

2. De ondersteuner van de cliëntenraad draagt ervoor zorg dat de agenda en overige vergaderstukken ten minste een week van tevoren aan de deelnemers aan de overlegvergadering worden gestuurd.
3. De ondersteuner van de cliëntenraad stelt een conceptverslag op van de overlegvergadering. Het verslag wordt vastgesteld door de overlegvergadering tijdens de eerstvolgende overlegvergadering.

Artikel 12 Begrijpelijke informatie

1. De zorgaanbieder zorgt ervoor dat informatie die voor de cliëntenraad is bestemd, begrijpelijk is voor de leden van de cliëntenraad.
2. De cliëntenraad kan informatie die de leden niet begrijpelijk vinden, terugsturen aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder voorziet de cliëntenraad dan alsnog van informatie die voor de leden begrijpelijk is of licht de informatie mondeling toe. Als informatie mondeling wordt toegelicht, gebeurt dit tijdig voorafgaand aan de overlegvergadering, zodat de cliëntenraad voldoende gelegenheid heeft om op basis van de toelichting de overlegvergadering voor te bereiden.

Artikel 13 Bevoegdheden van de cliëntenraad

1. De cliëntenraad is bevoegd om op eigen initiatief te adviseren over alle onderwerpen die van belang zijn voor de groep cliënten waarvoor de cliëntenraad is ingesteld.
2. De zorgaanbieder vraagt de cliëntenraad advies uit te brengen over voorgenomen besluiten over de onderwerpen die in artikel 7 van de Wmcz 2018 zijn genoemd, tenzij op grond van een binnen de zorgorganisatie geldende medezeggenschaps-regeling een andere cliëntenraad bevoegd is om advies uit te brengen over het desbetreffende besluit. De cliëntenraad brengt binnen zes weken advies uit, tenzij de cliëntenraad en de zorgaanbieder een andere termijn hebben afgesproken.
3. De zorgaanbieder vraagt de cliëntenraad in te stemmen met voorgenomen besluiten over de onderwerpen die in artikel 8 van de Wmcz 2018 zijn genoemd, tenzij op grond van een binnen de zorgorganisatie geldende medezeggenschapsregeling een andere cliëntenraad bevoegd is om te beslissen over instemming met het desbetreffende besluit. De cliëntenraad laat de zorgaanbieder binnen zes weken weten of hij instemt met een voorgenomen besluit, tenzij de cliëntenraad en de zorgaanbieder een andere termijn hebben afgesproken.

Toelichting artikel 12 Begrijpelijke informatie

De Wmcz 2018 bepaalt dat in de medezeggenschapsregeling wordt geregeld hoe de zorgaanbieder ervoor zorgt dat de informatie die hij de cliëntenraad verstrekt, begrijpelijk is voor de leden van de cliëntenraad. Dit kan bijvoorbeeld door in teksten die voor de cliëntenraad bestemd zijn te kiezen voor eenvoudig taalgebruik of door van lange teksten een samenvatting te maken. Ook kan een coach beschikbaar worden gesteld die leden van de cliëntenraad helpt bij het doornemen van teksten.

Wat nodig is om te zorgen dat informatie voor de leden van de cliëntenraad begrijpelijk is, kan moeilijk in een model medezeggenschapsregeling worden bepaald. Dat hangt immers af van de vaardigheden van de leden van de cliëntenraad en die lopen sterk uiteen. In het model wordt daarom volstaan met de bepaling dat de cliëntenraad informatie terug kan sturen aan de zorgaanbieder als de raad de informatie niet voldoende begrijpelijk vindt. De zorgaanbieder draagt dan alsnog zorg voor begrijpelijke informatie.

Toelichting artikel 13 Bevoegdheden van de cliëntenraad

In deze modelregeling zijn de wettelijke bepalingen over het (ongevraagd) adviesrecht en het instemmingsrecht niet overgeschreven. Het opnemen van de wettelijke bepalingen in de medezeggenschapsregeling heeft als voordeel dat alle relevante informatie van de cliëntenraad bij elkaar in één document staat. Een nadeel is dat de regeling daardoor ingewikkelder wordt. Bovendien wordt de suggestie gewekt dat ook van de tekst afgeweken zou kunnen worden, terwijl de wet die mogelijkheid niet biedt. Verder wordt hierdoor zoveel mogelijk voorkomen dat als de wet wordt gewijzigd ook de medezeggenschapsregeling moet worden aangepast.

In deze modelregeling wordt bepaald dat de cliëntenraad gelegenheid krijgt om te adviseren en om te besluiten al dan niet in te stemmen met voorgenomen besluiten die onder het advies- of instemmingsrecht vallen, tenzij op grond van een binnen de zorgorganisatie geldende medezeggenschapsregeling een andere cliëntenraad hiertoe bevoegd is. Hierbij kan met name aan de centrale cliëntenraad gedacht worden. Verder is opgenomen dat de cliëntenraad zes weken de tijd heeft voor het uitbrengen

4. In aanvulling op de bevoegdheden die de cliëntenraad ontleent aan de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018, heeft de zorgaanbieder aan de cliëntenraad de volgende bevoegdheden toegekend:

Artikel 14 Rol cliëntenraad bij voorbereiding besluiten

1. Als de zorgaanbieder een besluit voorbereidt over een onderwerp dat is genoemd in lid 2 en dat specifiek betrekking heeft op de cliënten voor wie de cliëntenraad is ingesteld, bespreken de zorgaanbieder en de cliëntenraad, bij de start van de voorbereiding van het besluit, welke rol de cliëntenraad daarbij zal hebben. De zorg-aanbieder stelt op basis van deze bespreking een regeling op, waarin hij de rol van de cliëntenraad bij de voorbereiding van dat besluit beschrijft. Deze regeling legt hij ter instemming voor aan de cliëntenraad.
2. Het eerste lid is van toepassing bij besluiten over (*):
 - a. wijziging van de doelstelling of de grondslag van de instelling;
 - b. fusie of duurzame samenwerking;
 - c. overdracht van de zeggenschap over de zorg of een onderdeel daarvan;
 - d. ingrijpende verbouwing, nieuwbouw of verhuizing;
 - e. selectie en benoeming van (functie)benamingen).

(*) Opname van de onderdelen d en e in deze bepaling is alleen verplicht als de cliëntenraad is ingesteld voor cliënten die langdurig bij de zorgaanbieder verblijven.

van een advies of het beoordelen van een verzoek om in te stemmen met een besluit. In onderling overleg kan van deze termijn worden afgeweken.

In de Handreiking Wmcz 2018 wordt beschreven hoe de procedures verlopen als er advies of instemming wordt gevraagd. Ook komen daar de onderwerpen aan de orde die onder het advies- of instemmingsrecht vallen.

Zorgaanbieder en cliëntenraad kunnen afspreken dat ook andere besluiten dan genoemde in de Wmcz 2018 onder het advies- of het instemmingsrecht van de cliëntenraad vallen. Dit wordt dan vastgelegd in de medezeggenschapsregeling. Het besluit om een bovenwettelijke bevoegdheid toe te kennen aan de cliëntenraad valt onder het instemmingsrecht van de cliëntenraad. Dat geldt ook voor het besluit om een toegekende bevoegdheid weer in te trekken.

Toelichting artikel 14 Rol van de cliëntenraad bij voorbereiding van besluiten

De Wmcz 2018 bepaalt dat in de medezeggenschapsregeling geregeld moet zijn dat de zorgaanbieder de cliëntenraad betreft bij de voorbereiding van een aantal besluiten. Het gaat om besluiten over onderwerpen die onder het adviesrecht van de cliëntenraad vallen. Als bijvoorbeeld een ingrijpende verbouwing van de locatie wordt voorbereid, is de bedoeling van deze bepaling dat de rol van de cliëntenraad niet beperkt wordt tot advisering over dit besluit, maar dat de raad ook tijdens de voorbereiding daarvan mogelijkheden krijgt om invloed uit te oefenen. Ook kan geregeld worden dat de cliëntenraad tijdens het verbouwingstraject extra ondersteuning krijgt.

Onderdeel e heeft betrekking op 'personen die leidinggeven aan degenen die zorg verlenen aan cliënten'. Het gaat hier om degenen die direct leidinggeven aan zorgverleners, zoals teamleiders of afdelingshoofden. In de medezeggenschapsregeling kan concreet benoemd worden om welke functies het gaat. Hierdoor wordt verduidelijkt bij welke vacatures met de cliëntenraad besproken wordt welke rol hij heeft bij de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe functionaris.

Artikel 15 Geen benadeling wegens lidmaatschap cliëntenraad

1. De zorgaanbieder waarborgt dat leden van de cliëntenraad niet worden benadeeld wegens hun lidmaatschap van de cliëntenraad.
2. Een lid van de cliëntenraad dat zich benadeeld voelt wegens zijn lidmaatschap van de cliëntenraad, kan dat melden bij de raad van bestuur van de zorgaanbieder of daarover een klacht indienen op basis van de klachtenregeling van (naam zorgaanbieder).

Artikel 16 Faciliteiten en kosten

1. De zorgaanbieder en de cliëntenraad bespreken ten minste één keer per jaar de faciliteiten die de zorgaanbieder aan de cliëntenraad ter beschikking stelt en de kosten van de werkzaamheden van de cliëntenraad die voor rekening van de zorgaanbieder komen.
2. De zorgaanbieder en de cliëntenraad kunnen afspreken dat de zorgaanbieder de cliëntenraad een budget ter beschikking stelt waaruit kosten van de cliëntenraad betaald kunnen worden. Als de zorgaanbieder de cliëntenraad een budget ter beschikking stelt, wordt tevens afgesproken wie het budget beheert en hoe van de besteding daarvan verantwoording wordt afgelegd.

Toelichting artikel 15 Geen benadeling wegens lidmaatschap centrale cliëntenraad

Leden van de centrale cliëntenraden moeten zich onafhankelijk kunnen opstellen ten opzichte van de zorgaanbieder. Een kritische opstelling in de centrale cliëntenraad mag nooit leiden tot benadeling van een cliëntenraadslid. Mocht een lid van de centrale cliëntenraad zich benadeeld voelen, dan kan hij dit op basis van dit artikel uit de modelregeling aan de orde stellen bij de raad van bestuur of daarover een klacht indienen.

Het is niet wettelijk verplicht om dit onderwerp te regelen.

Toelichting artikel 16 Faciliteiten en kosten

De Wmcz 2018 bepaalt dat de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad de voorzieningen ter beschikking moet stellen die de centrale cliëntenraad nodig heeft om zijn werkzaamheden uit te voeren. Bovendien komen de kosten van uitvoering van de werkzaamheden van de cliëntenraad voor rekening van de zorgaanbieder. De wet noemt drie voorbeelden van dergelijke kosten (kosten van scholing, van onafhankelijke ondersteuning en van het inschakelen van de commissie van vertrouwenslieden). Ook de kosten van het inwinnen van een advies, bijvoorbeeld bij een jurist, komen voor rekening van de zorgaanbieder. Voor alle kosten geldt dat zij alleen voor rekening van de zorgaanbieder komen als het redelijkerwijs noodzakelijk is dat de centrale cliëntenraad de kosten maakt.

De wettelijke bepalingen over faciliteiten en kosten van de centrale cliëntenraad hoeven niet uitgewerkt te worden in de medezeggenschapsregeling. Deze modelregeling geeft aan dat de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder in ieder geval jaarlijks met elkaar bespreken of de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad voldoende toerust voor zijn taak. In hoofdstuk 7 en hoofdstuk 8 van de Handreiking Wmcz 2018 wordt verder ingegaan op deze onderwerpen.

Artikel 17 Commissie van vertrouwenslieden

Geschillen over de uitvoering van deze medezeggenschapsregeling, met uitzondering van geschillen over ontslag als lid van de cliëntenraad, worden voorgelegd aan (naam commissie van vertrouwenslieden).

Toelichting artikel 17 Commissie van vertrouwenslieden

De Wmcz 2018 bepaalt dat geschillen over de uitvoering van de medezeggenschapsregeling worden beoordeeld door een commissie van vertrouwenslieden (zie hoofdstuk 17 en bijlage 3 van de Handreiking Wmcz 2018). In dit artikel wordt vastgelegd welke commissie van vertrouwenslieden met deze taak belast wordt. Dit kan bijvoorbeeld de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden zijn (zie www.vertrouwenslieden.nl). Individuele personen kunnen geen verzoeken indienen bij een commissie van vertrouwenslieden, daarom zijn geschillen over ontslagverlening in deze bepaling uitzonderd. Iemand die zich niet wil neerleggen bij zijn ontslag door de (centrale) cliëntenraad of de zorgaanbieder kan zich tot de rechter wenden.

Artikel 18 Inspraak cliënten en verwanten

1. De zorgaanbieder stelt cliënten die langdurig verblijven in het onderdeel van de organisatie waarvoor de cliëntenraad is ingesteld en hun verwanten in de gelegenheid inspraak uit te oefenen in aangelegenheden die direct van invloed zijn op het dagelijks leven van de cliënten.
2. De zorgaanbieder informeert de cliënten en hun verwanten over wat hij gedaan heeft met de resultaten van de inspraak.
3. De cliëntenraad betreft de resultaten van inspraak bij zijn werkzaamheden en informeert de cliënten en hun verwanten hoe hij dat heeft gedaan.
4. De cliëntenraad inventariseert regelmatig de wensen en meningen van de cliënten en hun verwanten en informeert hen over zijn werkzaamheden en de resultaten daarvan. De zorgaanbieder helpt de cliëntenraad desgevraagd bij de uitvoering van deze werkzaamheden.

Toelichting artikel 18 Samenwerking met cliëntenraden

In deze modelregeling zijn de leden van de centrale cliëntenraad niet tevens lid van een decentrale cliëntenraad. Het is daarom des te meer van belang dat de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de decentrale cliëntenraden geregeld wordt.

In deze modelregeling wordt daarom expliciet bepaald dat dit geregeld wordt in het huishoudelijk reglement van de centrale cliëntenraad. Door te bepalen dat voor dit onderdeel van het huishoudelijk reglement de instemming van de cliëntenraden nodig is, wordt tot uitdrukking gebracht dat dit niet eenzijdig door de centrale cliëntenraad kan worden vastgesteld. In de modelregeling beslissen de cliëntenraden hierover met twee derde meerderheid van stemmen.

Hoofdstuk 7 Evaluatie, vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

Artikel 19 Evaluatie

1. De zorgaanbieder en de cliëntenraad bespreken ten minste eenmaal per drie jaar hun onderlinge samenwerking. Zij bespreken dan tevens of de medezeggenschapsregeling nog voldoet aan hun wensen.
2. Uiterlijk twee maanden voor een evaluatie spreken de zorgaanbieder en de cliëntenraad af wanneer de evaluatie plaatsvindt, hoe de evaluatie vorm krijgt en hoe de evaluatie voorbereid wordt.

Artikel 20 Vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

1. Deze regeling kan worden gewijzigd of worden ingetrokken door de zorgaanbieder, na instemming van de cliëntenraad of toestemming van de commissie van vertrouwenslieden of de ondernemingskamer.
2. De cliëntenraad kan voorstellen doen om deze medezeggenschapsregeling te wijzigen.
3. Deze medezeggenschapsregeling is vastgesteld door de zorgaanbieder, met instemming van een representatieve delegatie van cliënten/hun verwanten/een representatieve cliëntenorganisatie (*) op (datum), en treedt in werking op (datum).

(*) schrappen wat niet van toepassing is.

Toelichting artikel 19 Evaluatie

Dit artikel bepaalt dat de zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad regelmatig de medezeggenschapsregeling, hun onderlinge samenwerking en de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden evalueren. Het is niet wettelijk verplicht om dit te regelen. In dit model wordt geregeld dat de cliëntenraden bij de evaluatie betrokken worden.

Toelichting artikel 20 Vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

Het besluit tot vaststelling van de medezeggenschapsregeling op basis waarvan de centrale cliëntenraad wordt ingesteld, valt onder het instemmingsrecht van de decentrale cliëntenraden. Besluiten tot wijziging van de bepaling over de verdeling van de bevoegdheden tussen decentrale raden en centrale raad vallen onder het instemmingsrecht van zowel de centrale raad als de decentrale raden. Stemt een raad niet in, dan kan de zorgaanbieder de commissie van vertrouwenslieden vragen hem toestemming te geven om het besluit toch te nemen.

De centrale cliëntenraad kan voorstellen om de medezeggenschapsregeling te wijzigen. Als de zorgaanbieder zo'n voorstel afwijst, kan de centrale cliëntenraad de commissie van vertrouwenslieden vragen om te bepalen dat het advies toch uitgevoerd moet worden (zie paragraaf 12.2 van de Handreiking Wmcz 2018).

Profielschets

Voor de werving van leden van de cliëntenraad is het van belang duidelijk te maken wat van een lid van de cliëntenraad verwacht wordt. Daarom wordt in deze modelregeling bepaald dat een profielschets wordt opgesteld.

Van leden van een cliëntenraad mag worden verwacht dat ze niet alleen de onderwerpen waarover advies kan worden uitgebracht kunnen doorgronden, maar ook dat ze in staat zijn te denken en te adviseren vanuit het algemene belang van de cliënten voor wie de cliëntenraad is ingesteld.

Cliënten met een verstandelijke beperking kunnen minder goed in staat zijn om zelf volledig inhoud te geven aan het lidmaatschap van een cliëntenraad. Goede ondersteuning is van belang om hun mogelijkheden om in een cliëntenraadslid te participeren te vergroten.

Ook deelname van verwanten aan de cliëntenraad kan de inbreng van cliënten ondersteunen en eraan bijdragen dat een raad in staat is om zijn taak uit te voeren. Ongeacht de samenstelling van de cliëntenraad, blijft de taak van de cliëntenraad echter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van cliënten. Belangen van verwanten kunnen in een ander kader behartigd worden. [> terug](#)

Samenwerking cliënten en verwanten

Bij het nadenken over de samenstelling van de cliëntenraad is het belangrijk dat recht gedaan wordt aan het uitgangspunt dat cliënten zoveel als mogelijk zelf deelnemen aan het werk van de cliëntenraad, maar tevens voldaan wordt aan de wettelijke eis dat de cliëntenraad in zijn geheel zo is samengesteld dat de raad in staat kan worden geacht de belangen van cliënten te behartigen en representatief is voor de cliënten.

Per cliëntenraad wordt daarom vastgesteld welk aandeel van de cliënten zelf verwacht mag worden en voor welk aandeel zij verwanten kunnen hebben. In de praktijk kan dit leiden tot verschillende constructies. De uitersten zijn dat een raad wordt samengesteld die alleen bestaat uit cliënten en aan de andere kant een raad die volledig bestaat uit

verwanten. Als gekozen wordt voor een raad waarin zowel cliënten als verwanten zitting hebben, kan vervolgens gekozen worden of cliënten en verwanten ieder een aparte commissie binnen de raad vormen of dat zij alle werkzaamheden gezamenlijk doen.

Als cliënten en verwanten samenwerken is het belangrijk om een werkwijze te ontwikkelen waarin de cliënten en de verwanten in de raad ieder hun bijdrage aan het raadswerk kunnen leveren. Hiervoor is een belangrijke rol weggelegd voor de voorzitter en de ondersteuner van de raad. Ook is het belangrijk dat in het functieprofiel voor verwanten in de cliëntenraad wordt opgenomen dat ze in staat moeten zijn zich in te leven in het perspectief van de cliënten voor wie de raad is ingesteld en dat ze in staat zijn de cliënten de ruimte te geven voor hun eigen inbreng. Het opstellen van de medezeggenschapsregeling is een mooi moment om ook met de huidige leden te reflecteren op hun eigen aandeel en handelen om zo tot een verbetering te komen van de positie van de cliënt. [> Terug](#)

Openbare werving

Op basis van de profielschets vindt een openbare werving plaats. De modelregeling voorziet in de instelling van een commissie die beoordeelt of de kandidaten voldoen aan de profielschets. Deze commissie draagt vervolgens de kandidaten voor ter benoeming. De modelregeling geeft twee opties voor de benoemingsprocedure. In de ene optie beslist de zorgaanbieder, in de andere optie beslissen de cliënten en hun verwanten. De zorgaanbieder heeft een rol bij de benoeming (en het ontslag) van leden van de cliëntenraad omdat hij verantwoordelijk is voor goed functionerende medezeggenschap van cliënten.

De modelregeling gaat uit van de situatie waarin nog geen cliëntenraad is ingesteld. Als op basis van de Wmcz al een cliëntenraad is ingesteld, blijft deze in functie. De raad wordt dan geacht op basis van de Wmcz 2018 te zijn ingesteld. [> Terug](#)

Vooraf

De Wmcz 2018 introduceert een nieuw begrip: de medezeggenschapsregeling. Een cliëntenraad wordt ingesteld op basis van een medezeggenschapsregeling. In de medezeggenschapsregeling staat onder andere hoe de cliëntenraad wordt samengesteld. Daarbij komt in ieder geval aan de orde:

- hoeveel leden de cliëntenraad heeft;
- wie lid van de cliëntenraad kan worden;
- hoe leden van de cliëntenraad benoemd worden;
- hoe leden van de cliëntenraad ontslagen worden;
- hoelang leden in de cliëntenraad zitting hebben.

Naast de samenstelling van de cliëntenraad wordt in de medezeggenschapsregeling ook geregeld:

- hoe de zorgaanbieder de cliëntenraad betreft bij de voorbereiding van een aantal belangrijke besluiten;
- hoe de bevoegdheden zijn verdeeld als binnen een zorgorganisatie meerdere cliëntenraden zijn ingesteld;
- hoe ervoor wordt gezorgd dat de informatie die de zorgaanbieder aan de cliëntenraad verstrekt begrijpelijk is voor de cliëntenraad.

De Wmcz 2018 noemt de onderwerpen die geregeld moeten worden, maar geeft veel ruimte om dat op een manier te doen die het beste aansluit bij de wensen van cliënten. In deze modelmedezeggenschapsregeling komt ieder onderwerp aan de orde dat op grond van de Wmcz 2018 in een medezeggenschapsregeling moet worden geregeld. Dit model geeft aan hoe dat zou kunnen, niet hoe het moet. Soms worden in dit model keuzemogelijkheden genoemd. Ook als dat niet het geval is, kunnen zorgorganisaties en cliëntenraden uiteraard eigen keuzes maken.

- Aan de onderwerpen die op grond van de Wmcz 2018 in ieder geval geregeld moeten worden, zijn in deze modelmedezeggenschapsregeling vijf onderwerpen toegevoegd:
- de gang van zaken bij het overleg tussen de zorgaanbieder en de cliëntenraad;
 - een waarborg tegen benadeling van leden van de cliëntenraad;
 - jaarlijkse bespreking van de faciliteiten en van de kosten die nodig zijn voor uitvoering van de werkzaamheden van de cliëntenraad;
 - een bepaling over inspraak van cliënten en verwanten;
 - een bepaling over evaluatie van de medezeggenschapsregeling.

Voor het goed functioneren van de cliëntenraad is van belang dat deze onderwerpen geregeld worden. Ook hier geldt dat afgeweken kan worden van de bepalingen die in dit model staan.

Deze modelregeling bestaat uit twee delen, een deel voor een cliëntenraad en een deel voor een centrale cliëntenraad. Het deel voor de cliëntenraad kan gebruikt worden als een raad wordt ingesteld voor een groep cliënten of als voor de hele organisatie één cliëntenraad wordt ingesteld. Worden meerdere (lokale/decentrale) cliëntenraden ingesteld, dan kan op basis van het tweede deel van de modelregeling tevens een centrale cliëntenraad worden ingesteld. Deze behartigt de gemeenschappelijke belangen van alle cliënten van een zorgaanbieder. Instelling van een centrale cliëntenraad is niet verplicht, ook een keuze voor bijvoorbeeld een centrale raad Wonen en een centrale raad Dagbesteding is mogelijk. Als gekozen wordt voor het instellen van raden op niveaus tussen centraal en decentraal niveau (bijvoorbeeld voor regio's of divisies), kan op basis van de modelregeling voor centrale cliëntenraden een medezeggenschapsregeling voor die raden worden opgesteld.

Met deze model-medezeggenschapsregelingen willen de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), KansPlus (het belangennetwerk verstandelijk gehandicapten) en het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR) gezamenlijk een bijdrage leveren aan inspirerende medezeggenschap in de gehandicaptenzorg.

Medezeggenschap komt het beste tot zijn recht in een cultuur waarin cliënten en hun naasten ervaren dat het belangrijk is dat zij meedoen aan de besluitvorming. Om dat te bereiken is een uitnodigende en stimulerende opstelling van bestuurders en professionals heel belangrijk. Deze medezeggenschapsregeling is bedoelt om bij te dragen aan de ontwikkeling van zo'n cultuur.

Goed functionerende medezeggenschap is nodig om de juiste besluiten te nemen en draagt bij aan verbetering van de kwaliteit van zorg aan de cliënten.

INHOUD

Hoofdstuk 1	Algemeen	22
Hoofdstuk 2	Samenstelling centrale cliëntenraad	23
Hoofdstuk 3	Overleg zorgaanbieder/centrale cliëntenraad	28
Hoofdstuk 4	Cliëntenraden	30
Hoofdstuk 5	Commissie van vertrouwenslieden	33
Hoofdstuk 6	Samenwerking met cliëntenraden	34
Hoofdstuk 7	Evaluatie, vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling	35

Op het linkerdeel van de pagina staan de artikelen van de modelregeling en op het rechterdeel, dit deel, de toelichting hierop en voorbeelden.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze medezeggenschapsregeling wordt verstaan onder:

- a. zorgaanbieder: (naam zorgorganisatie);
- b. cliënten: natuurlijke personen ten behoeve van wie (naam van - onderdeel van - de organisatie waarvoor de cliëntenraad is ingesteld) werkzaam is;
- c. verwanten: vertegenwoordiger(s) van een cliënt en andere personen die duurzaam betrokken zijn bij een cliënt.

Artikel 2 Instelling van de centrale cliëntenraad

1. (naam zorgaanbieder) stelt een centrale cliëntenraad in voor de cliënten van (naam zorgaanbieder).
2. De centrale cliëntenraad behartigt de gemeenschappelijke belangen van de cliënten van (naam zorgaanbieder).

Toelichting artikel 1 Begripsbepalingen

Enkele begrippen die veel gebruikt worden in deze modelregeling, worden hier gedefinieerd.

De definitie van cliënten is overgenomen uit de Wmcz 2018.

In de Wmcz 2018 wordt het begrip vertegenwoordigers gebruikt, maar de wet geeft geen definitie van dit begrip. Uit de toelichting bij de Wmcz 2018 blijkt dat niet beoogd is om dit begrip te beperken tot personen die formeel bevoegd zijn om een cliënt te vertegenwoordigen. In dit model wordt daarom de term verwanten gebruikt. Daaronder vallen niet alleen vertegenwoordigers van cliënten, maar ook andere personen die een duurzame band hebben met een cliënt. Ook de term naasten zou in dit verband gebruikt kunnen worden.

Toelichting artikel 2 Instelling van de centrale cliëntenraad

In artikel 1 worden de instelling en de taak van de centrale cliëntenraad geregeld.

Artikel 3 Aantal leden van de centrale cliëntenraad

Lid 1, mogelijkheid a. Aantal leden zonder zetelverdeling

1. De centrale cliëntenraad heeft x leden.

Lid 1, mogelijkheid b. Aantal leden met zetelverdeling subgroepen cliënten

1. De centrale cliëntenraad heeft x leden, van wie ten minste .. leden (subgroep x) vertegenwoordigen en ten minste .. leden (subgroep y) vertegenwoordigen.

Lid 1, mogelijkheid c. Aantal leden met zetelverdeling cliënten/verwanten

1. De centrale cliëntenraad heeft x leden, van wie ten minste x cliënten zijn en ten minste x verwanten zijn.
2. Als de centrale cliëntenraad gedurende zes maanden minder dan drie leden heeft, heft de centrale cliëntenraad zich op. De zorgaanbieder start binnen een jaar na opheffing van de centrale cliëntenraad een wervings- en selectieprocedure om een nieuwe cliëntenraad in te stellen.

Artikel 4 Instelling van de centrale cliëntenraad

1. De zorgaanbieder stelt in overleg met cliënten/verwanten/organisatie van cliënten (*) een profielschets op van leden van de centrale cliëntenraad.
2. De zorgaanbieder informeert cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) over de instelling van de centrale cliëntenraad en nodigt hen uit zich kandidaat te stellen.
3. De zorgaanbieder stelt een commissie in die kandidaten voor het lidmaatschap van de centrale cliëntenraad uitnodigt voor een gesprek en op basis van de profielschets beoordeelt of zij geschikt zijn voor de centrale cliëntenraad. Cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) maken deel uit van deze commissie.

Lid 4, mogelijkheid a. Benoeming door de zorgaanbieder

4. De commissie draagt kandidaten ter benoeming in de centrale cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder benoemt de voorgedragen kandidaat, tenzij deze niet voldoet aan de profielschets of de centrale cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn

Toelichting artikel 3 Samenstelling centrale cliëntenraad

De Wmcz 2018 geeft veel ruimte om te regelen hoe een centrale cliëntenraad wordt samengesteld. De wet stelt alleen als voorwaarde dat een centrale cliëntenraad die op basis van de medezeggenschapsregeling wordt ingesteld, representatief is voor de cliënten en in staat is om de gemeenschappelijk belangen van de cliënten te behartigen. Als vuistregel kan ervan worden uitgegaan dat een centrale cliëntenraad drie tot zeven leden heeft. Dit kunnen cliënten zijn of verwanten of een combinatie van cliënten en verwanten.

In deze modelregeling bestaat de centrale cliëntenraad niet uit leden van de verschillende cliëntenraden. Zo'n dubbellidmaatschap wordt in de praktijk vaak als een te zware belasting voor de leden gezien. Het staat zorgorganisaties en cliëntenraden echter natuurlijk vrij om deze keuze wel te maken.

Toelichting artikel 4 Instelling van de centrale cliëntenraad

De wijze van benoeming van de leden van de centrale cliëntenraad is in deze modelregeling op dezelfde wijze geregeld als de wijze van benoeming van leden een decentrale cliëntenraad.

In de modelregeling wordt ervan uitgegaan dat nog geen centrale cliëntenraad is ingesteld. In de praktijk zal dit vaak wel het geval zijn. De Wmcz 2018 bepaalt dat zittende cliëntenraden worden geacht te zijn ingesteld op basis van de Wmcz 2018. Deze raden blijven dus in functie. De zittingstermijn van leden blijft ongewijzigd en als zij herbenoembaar zouden zijn geweest volgens de regeling op grond waarvan de centrale cliëntenraad is ingesteld, zijn zij (eenmaal) herbenoembaar op basis van de nieuwe medezeggenschapsregeling.

samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een kandidaat niet te benoemen, bespreekt hij dit eerst met de commissie.

Lid 4, mogelijkheid b. Benoeming door de cliënten/verwanten

4. De commissie draagt kandidaten ter benoeming in de centrale cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder onderschrijft de voordracht, tenzij de voorgedragen kandidaat niet voldoet aan de profielschets of de centrale cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een voordracht niet te onderschrijven, bespreekt hij dit eerst met de commissie. Als de zorgaanbieder de voordracht onderschrijft, dragen de commissie en de zorgaanbieder de kandidaat ter benoeming voor aan de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) tijdens een bijeenkomst waarvoor de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) worden uitgenodigd. De cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) beslissen met meerderheid van stemmen over de voordracht.

(*) afhankelijk van keuze die gemaakt is ten aanzien van de samenstelling van de cliëntenraad, schrappen wat niet van toepassing is.

Artikel 5 Zittingstermijn

1. Leden van de centrale cliëntenraad worden benoemd voor vier jaar en kunnen eenmaal aansluitend herbenoemd worden.
2. De centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder houden een overzicht bij waarop staat:
 - a. wanneer de leden benoemd zijn;
 - b. wanneer de zittingstermijn van de leden afloopt;
 - c. welke leden herbenoembaar zijn;
 - d. als een lid herbenoembaar is, is tevens aangegeven wanneer de procedure voor herbenoeming start;
 - e. als een lid niet herbenoembaar is, is tevens aangegeven wanneer de procedure voor werving van een opvolger start.
3. Vier maanden voor het einde van de zittingstermijn van een lid van de centrale

Als al een centrale cliëntenraad in functie is, kan de tekst van artikel 4 worden vervangen door de volgende tekst:

1. De leden van een centrale cliëntenraad die op basis van de Wmcz is ingesteld, worden geacht benoemd te zijn tot lid van de centrale cliëntenraad op basis van deze medezeggenschapsregeling.
2. De zittingstermijn van de leden van de centrale cliëntenraad die op grond van lid 1 benoemd zijn, eindigt op het moment waarop hun zittingstermijn in de centrale cliëntenraad die op basis van de Wmcz was ingesteld, geëindigd zou zijn. Als zij in de centrale cliëntenraad die op basis van de Wmcz was ingesteld herbenoembaar zouden zijn geweest, zijn zij op basis deze medezeggenschapsregeling eenmaal herbenoembaar.

Toelichting artikel 5 Zittingstermijn

Dit artikel regelt de zittingstermijn van leden van de centrale cliëntenraad. In dit model is uitgegaan van een zittingstermijn van vier jaar, met de mogelijkheid om één keer aansluitend herbenoemd te worden. Na acht jaar verlaat een lid dus de centrale cliëntenraads lid. Na een periode geen lid van de raad geweest te zijn, kan hij opnieuw worden benoemd en herbenoemd. Het staat organisaties uiteraard vrij om ervoor te kiezen de mogelijkheid van herbenoeming niet te beperken tot één keer.

Ook is geregeld hoe over herbenoeming van de leden van de centrale cliëntenraad wordt besloten. Om te bewaken dat op tijd wordt begonnen met de procedure om te voorzien in vacatures in de centrale cliëntenraad, is bepaald dat de raad en de zorgaanbieder een overzicht bijhouden van de zittingstermijnen van de leden van de cliëntenraad.

cliëntenraad dat voor herbenoeming in aanmerking komt, wordt hem gevraagd of hij herbenoemd wil worden. Is dat niet het geval, dan wordt een wervingsprocedure gestart, zodat tijdig in de komende vacature kan worden voorzien.

4. Vier maanden voor het einde van de zittingstermijn van de voorzitter van de centrale cliëntenraad vraagt de zorgaanbieder hem of hij voor herbenoeming in aanmerking wil komen. Is dat het geval, dan is hij herbenoemd als zowel de centrale cliëntenraad als de zorgaanbieder daarmee instemmen. Is dat niet het geval, dan starten de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder een procedure voor de werving van een nieuwe voorzitter zodat tijdig in de vacature kan worden voorzien.

Artikel 6 Werving en selectie bij vacatures

1. De centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder stellen in onderling overleg een profielschets op van leden van de centrale cliëntenraad.
2. De centrale cliëntenraad informeert cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) over de vacature in de centrale cliëntenraad en nodigt hen uit zich kandidaat te stellen.
3. De centrale cliëntenraad nodigt kandidaten voor de centrale cliëntenraad uit voor een gesprek en beoordeelt op basis van de profielschets of zij geschikt zijn voor het lidmaatschap de centrale cliëntenraad.

Lid 4, mogelijkheid a. Benoeming door de zorgaanbieder

4. De centrale cliëntenraad draagt kandidaten ter benoeming in de centrale cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder benoemt de voorgedragen kandidaat, tenzij deze niet voldoet aan de profielschets of de centrale cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als de zorgaanbieder overweegt een kandidaat niet te benoemen, bespreekt hij dit eerst met de centrale cliëntenraad.

Lid 4, mogelijkheid b. Benoeming door de cliënten/verwanten

4. De centrale cliëntenraad draagt kandidaten ter benoeming in de centrale cliëntenraad voor aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder onderschrijft de voordracht, tenzij de voorgedragen kandidaat niet voldoet aan de profielschets of de centrale cliëntenraad bij benoeming niet zou zijn samengesteld conform deze medezeggenschapsregeling. Als

Toelichting artikel 6 Werving en selectie bij vacatures

De wijze waarop wordt voorzien in vacatures in de centrale cliëntenraad is op dezelfde wijze geregeld als de voorziening in vacatures in decentrale cliëntenraden.

de zorgaanbieder overweegt een voordracht niet te onderschrijven, bespreekt hij dit eerst met de centrale cliëntenraad. Als de zorgaanbieder de voordracht onderschrijft, dragen de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder de kandidaat ter benoeming voor aan de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) tijdens een bijeenkomst waarvoor de cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) worden uitgenodigd. De cliënten/verwanten/cliënten en verwanten (*) beslissen met meerderheid van stemmen over de voordracht.

(*) afhankelijk van de keuze die gemaakt is ten aanzien van de samenstelling van de

Artikel 7 Einde lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de centrale cliëntenraad eindigt door:
 - a. verloop van de zittingstermijn;
 - b. opzegging van het lidmaatschap door het lid;
 - c. ontslag door de centrale cliëntenraad conform lid 2;
 - d. ontslag door de zorgaanbieder conform lid 3.
2. De centrale cliëntenraad kan besluiten een lid van de centrale cliëntenraad te ontslaan als de centrale cliëntenraad van mening is dat voortzetting van het lidmaatschap redelijkerwijs niet van de raad gevraagd kan worden. De centrale cliëntenraad ontslaat een lid van de raad niet dan nadat hij het desbetreffende lid schriftelijk en gemotiveerd heeft laten weten waarom hij voornemens is het desbetreffende lid te ontslaan en hij het desbetreffende lid ten minste twee weken gelegenheid heeft gegeven zijn mening kenbaar te maken over het voorgenomen ontslag. Een besluit om een lid van de centrale cliëntenraad te ontslaan, wordt genomen met een meerderheid van twee derde van de stemmen.
3. De zorgaanbieder kan een lid van de centrale cliëntenraad ontslaan als hij van mening is dat voortzetting van het lidmaatschap redelijkerwijs niet van hem gevraagd kan worden. De zorgaanbieder ontslaat een lid van de centrale cliëntenraad niet dan nadat hij het desbetreffende lid en de centrale cliëntenraad schriftelijk en gemotiveerd heeft laten weten waarom hij voornemens is het desbetreffende lid te ontslaan en hij het desbetreffende lid en de centrale cliëntenraad ten minste twee weken gelegenheid heeft gegeven ieder hun mening kenbaar te maken over het voorgenomen ontslag.

Toelichting artikel 7 Einde lidmaatschap

Het einde van het lidmaatschap van de centrale cliëntenraad is op dezelfde wijze geregeld als het einde van het lidmaatschap van een cliëntenraad.

4. Iemand die door de centrale cliëntenraad of de zorgaanbieder is ontslagen als lid van de centrale cliëntenraad is gedurende vijf jaar na zijn ontslag niet benoembaar tot lid van de centrale cliëntenraad van de zorgaanbieder.

Artikel 8 Overlegvergadering

1. De zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad overleggen minimaal vier keer per jaar met elkaar. Zo'n overleg tussen de zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad wordt een overlegvergadering genoemd.
2. De zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad houden een overlegvergadering binnen twee weken nadat de centrale cliëntenraad of de zorgaanbieder hierom gevraagd heeft.

Artikel 9 Deelnemers aan de overlegvergadering

1. Namens de zorgaanbieder neemt (functie van degene die namens de zorgaanbieder deelneemt aan de overlegvergadering) deel aan de overlegvergadering.
2. De centrale cliëntenraad neemt tijdens een overlegvergadering geen besluiten als minder dan de helft van het aantal leden van de centrale cliëntenraad aanwezig is.
3. Overlegvergaderingen worden voorgezeten door:
 - Optie a
de voorzitter van de centrale cliëntenraad.
 - Optie b
degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt.
 - Optie c
beurtelings de voorzitter van de centrale cliëntenraad en degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt.
4. De ambtelijk secretaris van de centrale cliëntenraad is secretaris van de overlegvergadering en heeft tijdens de overlegvergadering een adviserende stem.

Artikel 10 Agenda en verslag

1. De ambtelijk secretaris van de centrale cliëntenraad stelt, in overleg met de voorzitter van de centrale cliëntenraad en degene die namens de zorgaanbieder aan de overlegvergadering deelneemt, de conceptagenda op voor de overlegvergadering. De agenda wordt vastgesteld door de overlegvergadering.

Toelichting artikel 8, 9 en 10 Overleg zorgaanbieder/centrale cliëntenraad

Deze drie artikelen voorzien in een basale regeling van het overleg tussen zorgaanbieder en cliëntenraad. Het is niet wettelijk verplicht om dit overleg in de medezeggenschapsregeling te regelen.

2. De ambtelijk secretaris van de centrale cliëntenraad draagt ervoor zorg dat de agenda en overige vergaderstukken ten minste één week van tevoren aan de deelnemers aan de overlegvergadering worden gestuurd.
3. De ambtelijk secretaris van de centrale cliëntenraad stelt een conceptverslag op van de overlegvergadering. Het verslag wordt vastgesteld door de overlegvergadering tijdens de eerstvolgende overlegvergadering.
4. Over een overlegvergadering wordt een bericht gepubliceerd op de pagina van de centrale cliëntenraad op de website van de zorgaanbieder. Dit bericht wordt voor plaatsing ter accordering voorgelegd aan de voorzitter van de centrale cliëntenraad en degene die namens de zorgaanbieder deelneemt aan de overlegvergadering.

Artikel 11 Deelraden

1. Indien de centrale cliëntenraad bestaat uit cliënten en verwanten, is de raad bevoegd twee deelraden in te stellen waarvan de cliënten respectievelijk de verwanten deel uitmaken.

Lid 2, mogelijkheid a. Werkwijze deelraden, regie deelraad cliënten

2. De centrale cliëntenraad regelt in zijn huishoudelijk reglement de werkwijze van en rolverdeling tussen de deelraden. De zorgaanbieder legt advies- en instemmingsaanvragen voor aan de deelraad cliënten. De deelraad cliënten beslist of de aanvraag behandeld wordt door één van de deelraden of door de hele raad.

Lid 2, mogelijkheid b. Werkwijze deelraden, regie centrale cliëntenraad

2. De centrale cliëntenraad regelt in zijn huishoudelijk reglement de werkwijze van en rolverdeling tussen de deelraden. De zorgaanbieder legt advies- en instemmingsaanvragen voor aan de cliëntenraad. De cliëntenraad beslist of de aanvraag wordt behandeld door één van de deelraden of door de hele raad.

Toelichting artikel 11 Deelraden

Een centrale cliëntenraad kan deelraden instellen. De centrale raad wordt dan niet gesplitst, maar bestaat uit onderdelen die een gedeelte van de taak van de centrale raad voor hun rekening kunnen nemen. In de modelregeling worden een deelraad cliënten en een deelraad verwanten genoemd. Ook andere onderverdelingen zijn mogelijk. Als deelraden worden ingesteld, regelt de centrale cliëntenraad in zijn huishoudelijke reglement de samenwerking tussen de deelraden.

In de modelregeling worden twee opties gegeven voor de werkwijze bij het behandelen van advies- of instemmingsaanvragen. In de ene optie heeft de deelraad cliënten hierbij de regie, in de andere optie heeft de centrale cliëntenraad de regie.

Artikel 12 Begrijpelijke informatie

1. De zorgaanbieder zorgt ervoor dat informatie die voor de centrale cliëntenraad is bestemd, begrijpelijk is voor de leden van de centrale cliëntenraad.
2. De centrale cliëntenraad kan informatie die de leden niet begrijpelijk vinden, terugsturen aan de zorgaanbieder. De zorgaanbieder voorziet de centrale cliëntenraad dan alsnog van informatie die voor de leden begrijpelijk is of licht de informatie mondeling toe.

Artikel 13 Bevoegdheden van de centrale cliëntenraad

1. De centrale cliëntenraad is bevoegd om op eigen initiatief te adviseren over alle onderwerpen die van gemeenschappelijk belang zijn voor de cliënten van de zorgaanbieder.
2. De zorgaanbieder vraagt de centrale cliëntenraad advies uit te brengen over voorgenomen besluiten over de onderwerpen die in artikel 7 van de Wmcs 2018 zijn genoemd en die
Mogelijkheid a: van belang zijn voor alle cliënten van de zorgaanbieder.
Mogelijkheid b: van belang zijn voor de meerderheid van de groepen cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld.
Mogelijkheid c: van belang zijn voor meerdere groepen cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld.
De centrale cliëntenraad brengt binnen zes weken advies uit, tenzij de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder een andere termijn hebben afgesproken.

Toelichting artikel 12 Begrijpelijke informatie

De Wmcs 2018 bepaalt dat in de medezeggenschapsregeling wordt geregeld hoe de zorgaanbieder ervoor zorgt dat de informatie die hij de centrale cliëntenraad verstrekt, begrijpelijk is voor de leden van de centrale cliëntenraad. Dit kan bijvoorbeeld door in teksten die voor de centrale cliëntenraad bestemd zijn te kiezen voor eenvoudig taalgebruik of door van lange teksten een samenvatting te maken. Ook kan een coach beschikbaar worden gesteld die leden van de centrale cliëntenraad helpt bij het doornemen van teksten.

Wat nodig is om te zorgen dat informatie voor de leden van de centrale cliëntenraad begrijpelijk is, kan moeilijk in een model medezeggenschapsregeling worden bepaald. Dat hangt immers af van de vaardigheden van de leden van de centrale cliëntenraad en die lopen sterk uiteen. In het model wordt daarom volstaan met de bepaling dat de centrale cliëntenraad informatie terug kan sturen aan de zorgaanbieder als de raad de informatie niet voldoende begrijpelijk vindt. De zorgaanbieder draagt dan alsnog zorg voor begrijpelijke informatie.

Toelichting artikel 13 Bevoegdheden van de centrale cliëntenraad

Artikel 13 regelt de bevoegdheden van de centrale cliëntenraad. Hierbij worden drie opties gegeven:

- a. de centrale cliëntenraad is alleen bevoegd als een onderwerp aan de orde is dat voor alle cliënten van belang is, andere onderwerpen worden besproken in de decentrale raden;
- b. de centrale cliëntenraad is alleen bevoegd als een onderwerp aan de orde is dat voor de meerderheid van de groepen cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld van belang is, andere onderwerpen worden besproken in de decentrale raden;
- c. de centrale cliëntenraad is bevoegd bij alle onderwerpen die voor meer dan één groep cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld van belang zijn, een decentrale cliëntenraad is dan alleen bevoegd bij onderwerpen die specifiek van belang zijn voor de groep cliënten waarvoor de raad is ingesteld.

3. De zorgaanbieder vraagt de cliëntenraad in te stemmen met voorgenomen besluiten over de onderwerpen die in artikel 8 van de Wmcz 2018 zijn genoemd en die
 - Mogelijkheid a: van belang zijn voor alle cliënten van de zorgaanbieder.
 - Mogelijkheid b: van belang zijn voor de meerderheid van de groepen cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld.
 - Mogelijkheid c: van belang zijn voor meerdere groepen cliënten waarvoor een cliëntenraad is ingesteld.
 De centrale cliëntenraad laat de zorgaanbieder binnen zes weken weten of hij instemt met een voorgenomen besluit, tenzij de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder een andere termijn hebben afgesproken.
4. De centrale cliëntenraad is, als enige cliëntenraad binnen (naam organisatie), bevoegd om, conform de regeling die in de statuten is opgenomen, iemand bindend voor te dragen ter benoeming in de raad van toezicht.
5. De centrale cliëntenraad is, als enige cliëntenraad binnen (naam organisatie), bevoegd om een verzoek tot het houden van een enquête in te dienen bij de ondernemingskamer.
6. In aanvulling op de bevoegdheden die de centrale cliëntenraad ontleent aan de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018, heeft de zorgaanbieder aan de cliëntenraad de volgende bevoegdheden toegekend:

Artikel 14 Rol centrale cliëntenraad bij voorbereiding besluiten

1. Als de zorgaanbieder een besluit voorbereidt over een onderwerp dat is genoemd in lid 2 en waarover hij op grond van deze medezeggenschapsregeling advies zal vragen van de centrale cliëntenraad, bespreken de zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad, bij de start van de voorbereiding van het besluit, welke rol de centrale cliëntenraad daarbij zal hebben. De zorgaanbieder stelt op basis van deze bespreking een regeling op, waarin hij de rol van de centrale cliëntenraad bij de voorbereiding van dat besluit beschrijft. Deze regeling legt hij ter instemming voor aan de centrale cliëntenraad.
2. Het eerste lid is van toepassing bij besluiten over (*):

De centrale cliëntenraad is in deze modelregeling als enige cliëntenraad bevoegd om het bindend voordrachtsrecht en het enquêterecht uit te oefenen. Dit neemt uiteraard niet weg dat zorgaanbieders en cliëntenraden ook hier de vrijheid hebben om andere keuzes te maken.

In de Handreiking Wmcz 2018 wordt beschreven hoe de procedures verlopen als er advies of instemming wordt gevraagd. Ook komen daar de onderwerpen aan de orde die onder het advies- of instemmingsrecht vallen.

Zorgaanbieder en centrale cliëntenraad kunnen afspreken dat ook andere besluiten dan genoemd in de Wmcz 2018 onder het advies- of het instemmingsrecht van de centrale cliëntenraad vallen. Dit wordt dan vastgelegd in de medezeggenschapsregeling. Het besluit om een bovenwettelijke bevoegdheid toe te kennen aan de centrale cliëntenraad valt onder het instemmingsrecht van de centrale cliëntenraad. Dat geldt ook voor het besluit om een toegekende bevoegdheid weer in te trekken.

Toelichting artikel 14 Rol centrale cliëntenraad bij voorbereiding van besluiten

De Wmcz 2018 bepaalt dat in de medezeggenschapsregeling geregeld moet zijn dat de zorgaanbieder de cliëntenraad betreft bij de voorbereiding van een aantal besluiten. Het gaat om besluiten over onderwerpen die onder het adviesrecht van de cliëntenraad vallen. Als bijvoorbeeld een fusie wordt voorbereid, is de bedoeling van deze bepaling dat de rol van de cliëntenraad niet beperkt wordt tot advisering over het fusiebesluit, maar dat de raad ook tijdens de voorbereiding daarvan mogelijkheden krijgt om invloed uit te oefenen. Ook kan geregeld worden dat de cliëntenraad tijdens het fusietraject extra ondersteuning krijgt.

Onderdeel e heeft betrekking op 'personen die leidinggeven aan degenen die zorg verlenen aan cliënten'. Het gaat hier om degenen die direct leidinggeven aan

- a. wijziging van de doelstelling of de grondslag van de instelling;
- b. fusie of duurzame samenwerking;
- c. overdracht van de zeggenschap over de zorg of een onderdeel daarvan;
- d. ingrijpende verbouwing, nieuwbouw of verhuizing;
- e. selectie en benoeming van (functie)benamingen).

(*) d en e zijn alleen van toepassing als cliënten langdurig bij de zorgaanbieder verblijven. Heeft de medezeggenschapsregeling niet op hen betrekking, dan is opname van deze twee onderwerpen niet verplicht. In de regel zullen besluiten over deze onderwerpen met een decentrale cliëntenraad worden besproken.

Artikel 15 Geen benadeling wegens lidmaatschap centrale cliëntenraad

1. De zorgaanbieder waarborgt dat leden van de centrale cliëntenraad niet worden benadeeld wegens hun lidmaatschap van de centrale cliëntenraad.
2. Een lid van de centrale cliëntenraad dat zich benadeeld voelt wegens zijn lidmaatschap van de centrale cliëntenraad, kan dat melden bij de raad van bestuur van de zorgaanbieder of daarover een klacht indienen op basis van de klachtenregeling van (naam zorgaanbieder).

Artikel 16 Faciliteiten en kosten

1. De zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad bespreken ten minste één keer per jaar de faciliteiten die de zorgaanbieder aan de centrale cliëntenraad ter beschikking stelt en de kosten van de werkzaamheden van de centrale cliëntenraad die voor rekening van de zorgaanbieder komen.
2. De zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad kunnen afspreken dat de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad een budget ter beschikking stelt waaruit kosten van de centrale cliëntenraad betaald kunnen worden. Als de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad een budget ter beschikking stelt, wordt tevens afgesproken wie het budget beheert en hoe van de besteding daarvan verantwoording wordt afgelegd.

zorgverleners, zoals teamleiders of afdelingshoofden. In de medezeggenschapsregeling kan concreet benoemd worden om welke functies het gaat. Hierdoor wordt verduidelijkt bij welke vacatures met de cliëntenraad besproken wordt welke rol hij heeft bij de voorbereiding van de benoeming van een nieuwe functionaris.

Toelichting artikel 15 Geen benadeling wegens lidmaatschap centrale cliëntenraad

Leden van de centrale cliëntenraden moeten zich onafhankelijk kunnen opstellen ten opzichte van de zorgaanbieder. Een kritische opstelling in de centrale cliëntenraad mag nooit leiden tot benadeling van een cliëntenraadslid. Mocht een lid van de centrale cliëntenraad zich benadeeld voelen, dan kan hij dit op basis van dit artikel uit de modelregeling aan de orde stellen bij de raad van bestuur of daarover een klacht indienen.

Het is niet wettelijk verplicht om dit onderwerp te regelen.

Toelichting artikel 16 Faciliteiten en kosten

De Wmcz 2018 bepaalt dat de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad de voorzieningen ter beschikking moet stellen die de centrale cliëntenraad nodig heeft om zijn werkzaamheden uit te voeren. Bovendien komen de kosten van uitvoering van de werkzaamheden van de cliëntenraad voor rekening van de zorgaanbieder. De wet noemt drie voorbeelden van dergelijke kosten (kosten van scholing, van onafhankelijke ondersteuning en van het inschakelen van de commissie van vertrouwenslieden). Ook de kosten van het inwinnen van een advies, bijvoorbeeld bij een jurist, komen voor rekening van de zorgaanbieder. Voor alle kosten geldt dat zij alleen voor rekening van de zorgaanbieder komen als het redelijkerwijs noodzakelijk is dat de centrale cliëntenraad de kosten maakt.

Artikel 17 Commissie van vertrouwenslieden

Geschillen over de uitvoering van deze medezeggenschapsregeling, met uitzondering van geschillen over ontslag als lid van de centrale cliëntenraad, worden voorgelegd aan (naam commissie van vertrouwenslieden).

De wettelijke bepalingen over faciliteiten en kosten van de centrale cliëntenraad hoeven niet uitgewerkt te worden in de medezeggenschapsregeling. Deze modelregeling geeft aan dat de centrale cliëntenraad en de zorgaanbieder in ieder geval jaarlijks met elkaar bespreken of de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad voldoende toerust voor zijn taak. In hoofdstuk 7 en hoofdstuk 8 van de Handreiking Wmcz 2018 wordt verder ingegaan op deze onderwerpen.

Toelichting artikel 17 Commissie van vertrouwenslieden

De Wmcz 2018 bepaalt dat geschillen over de uitvoering van de medezeggenschapsregeling worden beoordeeld door een commissie van vertrouwenslieden (zie hoofdstuk 17 en bijlage 3 van de Handreiking Wmcz 2018). In dit artikel wordt vastgelegd welke commissie van vertrouwenslieden met deze taak belast wordt. Dit kan bijvoorbeeld de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden zijn (zie www.vertrouwenslieden.nl). Individuele personen kunnen geen verzoeken indienen bij een commissie van vertrouwenslieden, daarom zijn geschillen over ontslagverlening in deze bepaling uitgezonderd. Iemand die zich niet wil neerleggen bij zijn ontslag door de (centrale) cliëntenraad of de zorgaanbieder kan zich tot de rechter wenden.

Artikel 18 Samenwerking met cliëntenraden

1. De centrale cliëntenraad regelt in zijn huishoudelijk reglement de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden. Hierbij komt aan de orde hoe de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden elkaar informeren over hun werkzaamheden. Tevens komt aan de orde wanneer en hoe de centrale cliëntenraad de cliëntenraden de mogelijkheid biedt om invloed uit te oefenen op standpunten van de centrale cliëntenraad, bijvoorbeeld ten aanzien van besluiten waarover de zorgaanbieder de centrale cliëntenraad advies heeft gevraagd of die de zorgaanbieder ter instemming heeft voorgelegd aan de centrale cliëntenraad.
2. Het onderdeel van het huishoudelijk reglement waarin de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden wordt geregeld, heeft de instemming van de cliëntenraden. Deze instemming wordt geacht te zijn verleend als twee derde van de cliëntenraden heeft ingestemd.

Toelichting artikel 18 Samenwerking met cliëntenraden

In deze modelregeling zijn de leden van de centrale cliëntenraad niet tevens lid van een decentrale cliëntenraad. Het is daarom des te meer van belang dat de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de decentrale cliëntenraden geregeld wordt. In deze modelregeling wordt daarom expliciet bepaald dat dit geregeld wordt in het huishoudelijk reglement van de centrale cliëntenraad. Door te bepalen dat voor dit onderdeel van het huishoudelijk reglement de instemming van de cliëntenraden nodig is, wordt tot uitdrukking gebracht dat dit niet eenzijdig door de centrale cliëntenraad kan worden vastgesteld. In de modelregeling beslissen de cliëntenraden hierover met twee derde meerderheid van stemmen.

Hoofdstuk 7 Evaluatie, vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

Artikel 19 Evaluatie

1. De zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad bespreken ten minste eenmaal per drie jaar hun onderlinge samenwerking en de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden. Zij bespreken dan tevens of de medezeggenschapsregeling nog voldoet aan hun wensen.
2. Uiterlijk twee maanden voor een evaluatie spreken de zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad af wanneer de evaluatie plaatsvindt, hoe de evaluatie vorm krijgt en hoe de evaluatie voorbereid wordt. Hierbij komt in ieder geval aan de orde hoe de cliëntenraden bij de evaluatie betrokken worden.

Artikel 20 Vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

1. Deze regeling kan worden gewijzigd of worden ingetrokken door de zorgaanbieder, na instemming van de centrale cliëntenraad dan wel toestemming van de commissie van vertrouwenslieden of de ondernemingskamer. Voor wijziging van artikel 12 is tevens de instemming van de cliëntenraden die de zorgaanbieder heeft ingesteld, dan wel toestemming van de commissie van vertrouwenslieden of de ondernemingskamer nodig.
2. De centrale cliëntenraad kan voorstellen doen om deze medezeggenschapsregeling te wijzigen.
3. Deze medezeggenschapsregeling is, met instemming van de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden, vastgesteld door de zorgaanbieder, op (datum), en treedt in werking op (datum).

Toelichting artikel 19 Evaluatie

Dit artikel bepaalt dat de zorgaanbieder en de centrale cliëntenraad regelmatig de medezeggenschapsregeling, hun onderlinge samenwerking en de samenwerking tussen de centrale cliëntenraad en de cliëntenraden evalueren. Het is niet wettelijk verplicht om dit te regelen. In dit model wordt geregeld dat de cliëntenraden bij de evaluatie betrokken worden.

Toelichting artikel 20 Vaststelling en wijziging van de medezeggenschapsregeling

Het besluit tot vaststelling van de medezeggenschapsregeling op basis waarvan de centrale cliëntenraad wordt ingesteld, valt onder het instemmingsrecht van de decentrale cliëntenraden. Besluiten tot wijziging van de bepaling over de verdeling van de bevoegdheden tussen decentrale raden en centrale raad vallen onder het instemmingsrecht van zowel de centrale raad als de decentrale raden. Stemt een raad niet in, dan kan de zorgaanbieder de commissie van vertrouwenslieden vragen hem toestemming te geven om het besluit toch te nemen.

De centrale cliëntenraad kan voorstellen om de medezeggenschapsregeling te wijzigen. Als de zorgaanbieder zo'n voorstel afwijst, kan de centrale cliëntenraad de commissie van vertrouwenslieden vragen om te bepalen dat het advies toch uitgevoerd moet worden (zie paragraaf 12.2 van de Handreiking Wmcz. 2018).

© Dit is een uitgave van het LSR, KansPlus en VGN.

Deze uitgave mag zonder toestemming van het LSR, KansPlus en VGN voor niet-commercieel gebruik worden gedownload en verveelvoudigd. Voorts alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Het is evenwel niet uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat. Het LSR, KansPlus en VGN aanvaarden geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Publicatie: juni 2020.

